

e ditorial

Jocuri regizorale

În interviurile pe care le-au dat prin anii '90 în paginile revistei "Teatrul azi", redactată până acum doi ani de actuala echipă a revistei "Scena", majoritatea regizorilor se pronunțau hotărât împotriva teatrului aluziv, metaforic, alegoric, într-un cuvânt împotriva teatrului indirect, care și-ar fi trăit traiul și și-ar fi mâncat mălaiul în perioada totalitarismului comunist, și pentru un teatru direct, fără aluzii, fără ocolișuri, adecvat actualei perioade, a libertății de expresie și a democrației. Demersul ni s-a părut firesc, logic.

Primul care a practicat aluzia teatrală, în chiar 1990, a fost Andrei Șerban: în memorabila **Trilogie antică**, regizorul plasa moartea lui Egist și a Clitemnestrei în loja de la Teatrul Național a Ceaușeștilor, sugerând pedeapsa cuvenită din partea Destinului. Tot Andrei Șerban introducea în limbajul și comportamentul scenic al studentului Petea Trofimov din **Livada de vișini** clișee tipic comuniste, fără vreo legătură cu personajul lui Cehov, iar în **Oedipe**, la Operă, o suită de simboluri ale epocii abhorate. Pentru edificarea cititorului, trebuie spus că Andrei Șerban, unul dintre cei mai importanți regizori români, este și el un adept al teatrului direct. În egală măsură partizani ai teatrului non-aluziv, Silviu Purcărete și Mihai Măniuțiu, și ei regizori importanți, au practicat deopotrivă aluzia scenică, în cam același răstimp, în **Ubu Rex cu scene din Macbeth** și, respectiv, **Lecția**. Singurii care au fost sfătuiți să abandoneze stilul aluziv-metaforic au fost dramaturgii, și nu numai că au fost sfătuiți, dar li s-a cam refuzat, mai mult sau mai puțin elegant, accesul la scenă.

Situația se repetă (sau continuă) în anul de grație 2000. Am văzut la Teatrul "Bulandra" un **Turandot** care începe într-un autentic regim Carlo Gozzi și sfârșește într-un ironic-aluziv regim maoist, în plină "revoluție culturală". Regizorul – la fel de important: Cătălina Buzoianu. În schimb, la Teatrul Național din București, o tânără și talentată regizoare, Beatrice Bleonț, își începe în forță spectacolul cu piesa lui Eugen Ionescu **Macbett**, o satiră anti-dictatorială remarcabilă, și îl sfârșește cu invazia minerilor. Procedul aluziv a pus din nou stăpânire pe scenele românești. În acest timp, dramaturgii, câți mai scriu teatru, se întrebă neliniștiți: autobuzul ăsta duce direct sau indirect la Unirii?

Dumitru Solomon

*P.S. Nu mă pot opri să nu observ un alt tip de joc regizoral: în spectacolul **Zoon Erotikon** de la "Bulandra", Mihai Măniuțiu se pare că n-a prea găsit interpreți în interiorul teatrului, fiind nevoit să-i aducă de aiurea. Cine să recite un lung discurs aparținând unui prozator, altminteri stimabil, de la începutul secolului al 20-lea? Și care actor tânăr ar fi avut chef să ilustreze teoriile acestuia, categoric depășite, încasând, pentru a apărea pe scenă gol-goluț, un salariu de 600 000 de lei pe lună (așa cum rezultă și din ancheta publicată în numărul de față), când o stripteuză încasează cam aceeași sumă în, probabil, un singur minut? Actorii care nu mai sunt tineri și au un salariu ceva mai mare nu mai posedă, din păcate, anatomia necesară demonstrației.*